

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Novák és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr. Zengődi Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen vállalkozási díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. április 1. napján kelt 21.G.41.681/2009/13. számú ítélete ellen a felperes és az alperes részéről benyújtott fellebbezések folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperesnek fizetendő perköltség összegét 588.720,- (Ötszáznyolcvannyolcezer-hétszázhusz) Ft-ról 2.354.870,- (Kettőmillió-háromszázötvennégyezer-nyolcszázhetven) Ft-ra felemeli, egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 750.000,- (Hétszázötvenezer) Ft másodfokú költséget.

Kötelezi a felperest, hogy az alperes személyes illetékmentességére tekintettel fizessen meg az államnak az adóhatóság külön felhívására 84.780,- (Nyolcvannégyezer-hétszáznyolcvan) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a peres felek 2008. október 10-én vállalkozási szerződést kötöttek, amelyben a felperes egységes vagyonnyilvántartó rendszer beszerzését, szoftverbevezetést, oktatást, support, adatmigrálás szolgáltatások nyújtását vállalta az alperes részére. A felperes vállalta, hogy saját költségén elkészíti és leszállítja a szerződés 1. számú mellékletében meghatározott termékeket, teljesíti az ebben meghatározott szolgáltatásokat, és ezek során betartja a szerződés 2. számú mellékletében rögzített határidőket. A felek megállapodtak abban, hogy a felperest az 1. számú mellékletben meghatározott termékek és szolgáltatások ellenértékéért a szerződés 9.1. pontjában meghatározott összegű vállalkozási díj illeti meg. Az alperes a support szolgáltatáson kívüli termékek, valamint szolgáltatások díját fázisonként, egy összegben a teljesítésigazolás alapján kiállított számla kézhezvételétől számított 30 naptári napon belül átutalással vállalta megfizetni a felperes részére. A felperes a szerződés alapján jogosult volt igénybe venni alvállalkozóként az I. Zrt.-t, teljesítési segédként többek között a G. Zrt.-t. A felek szerződésben rögzített nyilatkozata az volt, hogy a felperes a jogosan igénybe vett alvállalkozóiért úgy felel, mintha maga járt volna el. Az ütemterv szerint az első fázis teljesítésének a határideje 2008. december 19-e volt.

A felek által aláírt, 2008. december 29-i mint teljesítési időpontot tartalmazó teljesítésigazolás szerint a felperes az első fázis keretében az infrastruktúra és alapszoftverek szállítását és telepítését elvégezte. Erre vonatkozóan a teljesítés megtörtént. Ennek az ellenértéke 212.128.753,- Ft + áfa volt. A peres felek által aláírt 2009. január 30. napján kelt teljesítésigazolás szerint a felperes átadta, az alperes átvette az első fázis termékeit és szolgáltatásait. A teljesítésigazolásban foglaltak szerint a felperes az első fázis termékeit és szolgáltatásait leszállította, és elvégezte, az alperes pedig kijelentette, hogy a teljesítés tárgyára vonatkozó feladatokat a felperes a szerződésnek megfelelően végezte el, a szerződés 9.1. pontja alapján jogosult számlát kibocsátani.

Az első fázis teljesítésének a joghatálya 2009. január 30-án állt be, a felperes az első fázisban az általa elvállaltakat 41 nap késedelemmel teljesítette. A felek a szerződésben késedelmi kötbért kötöttek ki azzal, hogy az első fázisban meghatározott határidő 10 napos késedelme kötbérmentes. A felek a késedelmi kötbér összegét a késedelmes számításba vehető nap után, az adott fázis nettó ellenértékének 0,5 %-ában, legfeljebb 30 %-ában határozták meg.

Az alperes 56.129.957,- Ft-ot - késedelmi kötbérként - visszatartott a felperes vállalkozási díjából.

A felperes a módosított keresetében elsődlegesen vállalkozási díj jogcímén 56.129.957,- Ft és ezen összeg után 2009. március 17-től a kifizetésig járó, a Ptk. 301/A. §-ának (2) bekezdése szerinti mértékű évi 17 % késedelmi kamat; másodlagos keresetében az alperest vállalkozási díj jogcímén 32.879.957,- Ft és ezen összeg után az elsődleges kereseti kérelem szerinti időponttól járó és mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni; a harmadlagos keresetében az 56.129.957,- Ft összegű késedelmi kötbér mérséklését kérte 60 %-kal, továbbá mindhárom esetben kérte az alperest perköltség fizetésére kötelezni.

Arra hivatkozott, hogy a szerződésben foglaltakat teljesítette, az alperes azt a 2008. december 29-én és december 30-án kelt teljesítésigazolásokkal elismerte. Ez alapján bocsátotta ki a 434.554.503,- Ft összegű számlát, amiből 378.424.546,- Ft-ot fizetett meg átutalással az alperes. A szerződés mellékletét képező ütemtervvel az infrastruktúra szállítása nem az első fázis feladatai alatt, hanem önállóan szerepelt. Az infrastruktúra szállítása és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások már ajánlati szinten is elkülönültek, önálló feladatként szerepeltek.

Téves az alperesnek az az állítása, hogy az első fázis része lett volna a hardver elemek szállítása, ezért a kötbér alapjába azok vételárát jogtalanul számította be, így a kötbér mértéke eltűzött.

A felperes nem vitatta az első fázis késedelmes teljesítését, a késedelem vonatkozásában a felróhatóság hiányára hivatkozott.

Előadta, hogy a megkésétt, de hibátlan teljesítést követően az alperes az első fázis szolgáltatásai ellenértékének mint valós kötbéralapnak mintegy 37 %-át elvonta kötbérként. Ilyen mértékű kötbér érvényesítése a vállalkozási díjhoz képest aránytalan, túlzott szankció, amely indokolatlan és jogszerűtlen. Az alperest semmilyen kár nem érte a késedelem miatt, az informatikai rendszert gyakorlatilag időben használatba is vette, az lényegében elkészült, de éles üzembe nem vett rendszerből szolgáltatásokat igényelt a felperestől, így semmiféle tényleges előnytől nem esett el. A kötbér eltűzött mértéke körében hivatkozott a GK 17. és 18. számú állásfoglalásokban foglaltakra.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte, vitatva annak jogalapját és összecszerűségét is. Beszámítási kifogásként, késedelmi kötbér jogcímén, az elsődleges keresetben megjelölt összegű követelést a fennálló tartozásába be kívánta számítani. Előadta, hogy a felperes az első fázist késedelemmel adta át, erre figyelemmel késedelmi kötbérfizetési kötelezettsége keletkezett. Az infrastruktúra szállítása az első fázis feladatai közé tartozott, amit a felperes végső ajánlatának 38. és 39. oldala egyértelműen tartalmaz. Az infrastruktúra szállítása külön került feltűntetésre az ütemtervben, de a teljesítési határideje is figyelemmel az az első fázis feladatainak teljesítési határidejébe esik.

A szerződés 9.2. pontja szerint a termékek és szolgáltatások díját az alperes fázisonként fizeti meg. A 10.5.b) pont szerint a kötbér alapja az első fázis ellenértéke, így ebben a terméknek a hardver ára is benne van.

Kérte a kötbér mérséklésének az elutasítását is. Előadta, hogy a felperes is arra hivatkozott, hogy rendkívül nagy megbízás volt, előtte is ismert volt a projekt volumene, kifejezetten gazdasági érdekek miatt került sor azonnali beszerzési eljárás lefolytatására. A beszerzési eljárás, a projekt jellege, továbbá ezek felperes által ismert minősége miatt, valamint a teljesítéshez fűződő gazdasági érdek miatt nem lehet helye a kötbér mérséklésének. A felek a szerződésben napi 0,5 %-ot kötöttek ki kötbérként, ez a kötbérikötés nem túlzott, önmagában ezen az alapon kötbérmérséklésnek nincs helye.

A Fővárosi Bíróság a 2010. április 1. napján kelt 21.G.41.681/2009/13. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperes részére 588.720,- Ft perköltséget.

Határozata indokolása szerint a felek a felperes által elvállalt munka ellenértékét a support tevékenységen kívül három részre osztották: termékek szállítása, az oktatási feladat elvégzése és adatmigrációs tevékenység. A felek ezen három részen belül három fázist állapítottak meg, külön-külön feltüntetve az egyes fázisokhoz kapcsolt ellenértékeket. A szerződésben 2. számú mellékletként hivatkozott, a felperes által készített és megfogalmazott végleges ajánlat szerint az infrastruktúrális elemek szállítása, üzembe helyezése, integrálása az első fázis részét képezte. Ugyanezen irat 39. oldala tartalmazta az első fázisban végrehajtható feladatok között az infrastruktúra szállítást is. Mindez azt támasztja alá, hogy az infrastruktúra az első fázis körébe tartozott, ennek a részét képezte, a felek ebben állapodtak meg.

A szerződés 9.2. pontja szerint az alperes a vállalkozási díjat a support szolgáltatáson kívül fázisonként vállalta megfizetni. A fázisok a 9.1. pontban felsorolt termékeket és szolgáltatásokat tartalmazták. A szerződés 10.5.b) pontja szerint a kötbér alapja az adott fázis nettó ellenértéke volt. A felek a felperes által elvégzendő munkákat, az általa nyújtott szolgáltatásokat, a teljesítést fázisokra osztották, és a vállalkozási díjat is eszerint határozták meg. A 10.5.b) pont szerinti kötbér alapja nyilvánvalóan csak annak a fázisnak a nettó ellenértéke lehet, amely fázis körében teljesítendő munkák elvégzésével a felperes késedelembe esett. Az, hogy a szerződés mellékletét képező ütemterv nem az első fázison belül, hanem külön tartalmazta az infrastruktúra szállítást, nem jelenti azt, hogy az nem tartozott bele az első fázisba, mivel a felek a felperes által elvállalt munkát, a termékek szállítását, az oktatási és adatmigrálási tevékenységet csak fázisokra osztották, a fázisokon belül határozták meg ezeket az egyes munkákat és a fázisokon kívül a support tevékenységen túl további munka elvégzése nem volt a felperes szerződésben elvállalt feladata. Mindezekre figyelemmel az infrastruktúra csak az első fázis feladatainak a részét képezhetette, ha az nem lett volna a fázis része, a vállalkozó annak ellenértékére sem tarthatna igényt. Ezt támasztja alá az is, hogy a 9.2. pont szerint a termékek és szolgáltatások díja fázisonként került meghatározásra. A 2008. december 29-i teljesítési időpontot tartalmazó teljesítésigazolás is azt tartalmazta, hogy az első fázis keretében történt meg az infrastruktúra és alapszoftverek szállítása, telepítése.

Az alperes a 362.128.753,- Ft összegű kötbéralap figyelembevételével a 2008. december 30-tól 2009. január 29-ig terjedő időszakra mint kötbérterhes időszakra, 31 napra számított kötbérkövetelést a szerződés 10.5.c) pontjában foglaltaknak megfelelően a vállalkozási díjból jogszerűen tartotta vissza.

A felek a szerződéses szabadságukkal élve határozták meg a vállalkozási szerződés tartalmát. A szerződés a felek kölcsönös és egybehangzó akarat-kifejezésével jött létre, a felek maguk állapodtak meg abban is, hogy a szerződésben mekkora mértékű kötbért kötnék ki. A kötbér eltúlzott mértékének megállapítására a GK 17. számú állásfoglalásban foglaltak alapján is csak kivételesen kerülhet sor. Az elsőfokú bíróság a perben felmerült összes körülmény mérlegelésével és értékelésével azt állapította meg, hogy az adott első fázis nettó

ellenértékének valamivel több mint 15 %-át jelentő kötbér nem eltúlzott mértékű. A felperesnek a szerződés megkötésekor tudomással kellett bírnia arról, hogy mi az a munka, amelynek elvégzésére kötelezettséget vállalt. A felperesnek az általa elvállalt feladatot és annak időszükségletét is fel kellett mérnie. Mindezek tudtával és ismeretével kötötte meg az alperessel a vállalkozási szerződést. A felek a szolgáltatást, annak az ellenértékét és ehhez viszonyítottan a szerződést biztosító mellékkötelmet, a késedelmi kötbér mértékét is, meghatározták a szerződésben. Mindez a felek szabad megállapodásának a tárgya volt. A felperes mind a szolgáltatás természetével, az általa elvállalt munkával és a kötbéralap nagyságával tisztában volt, vállalta a napi 0,5 %-os kötbért.

A felperes a szerződésben általa elvállaltak teljesítéséhez jogosan igénybe vett G. Zrt. vétlenségét nem állította, és nem is bizonyította, így a kötbérfizetési felelősség alól magát nem tudta kimenteni. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy olyan körülmény, amely a felperes felróható magatartását enyhébben megítélhetővé teszi, nem merült fel. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette a felperes szerződésben elvállalt szolgáltatásának természetét és azt is, hogy a felek az első fázis határidejének 10 napos késedelmét kötbérmentesnek tekintették. A kötbér mérséklésére csak kivételesen van lehetőség. Az elsőfokú bíróság a kötbér mérséklésére nem látott kellő alapot, arra is figyelemmel, hogy a kötbér káráltány jellegéből adódóan az alperesnek sem a kárt, sem annak a mértékét nem kellett bizonyítania.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperesnek a felperessel szemben vállalkozási díj jogcímén fennálló tartozása megszűnt, mert az alperes ebbe a tartozásba jogszerűen számította be az ugyanilyen összegű késedelmi kötbér követelését. Mindezekre tekintettel a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján határozott. Az alperes részére az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) és b) pontjai alapján állapította meg. Az elsőfokú bíróság az ügyvédi munkadíj összegét ugyanezen szakasz (6) bekezdésében foglaltak szerint 25 %-ra mérsékelte a jogi képviselő által a perben ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységre figyelemmel, annak összegét 470.976,- Ft + áfa összegben határozta meg. A munkadíj mérséklését arra alapította, hogy a perben kettő tárgyalást tartott, amelyen jogi képviselője útján az alperes részt vett, az alperes a perben három előkészítő iratot nyújtott be.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az alperes nyújtottak be fellebbezést.

A felperes a fellebbezésében kérte a másodlagos kereseti kérelemmel egyezően az alperes kötelezését vállalkozási díj jogcímén 32.879.957,- Ft és ennek 2009. március 17-től a kifizetésig járó évi 17 %-os mértékű késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére; másodlagosan a harmadlagos kereseti kérelmét fenntartva kérte az 56.129.957,- Ft összegű késedelmi kötbért 60 %-kal mérsékelni, és kötbérfizetési kötelezettségét 22.451.983,- Ft-ban megállapítani.

A vállalkozási szerződés 2. számú melléklete a felperesnek az alperessel még a szerződés megkötése előtt lebonyolított eljárásával benyújtott végleges ajánlatának

5. számú mellékletére hivatkozik, az pedig az ütemtervre. Az ütemtervben az infrastruktúra szállítása nem az első fázis feladatai alatt, hanem önállóan kerültek feltüntetésre. A felek szerződéskötési akaratát vizsgálva megállapítható, hogy már ajánlati szinten is elkülönült, önálló feladatként szerepelt a felperes részéről az infrastruktúra szállítása. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt a nyilvánvaló releváns tény, hogy az alperes is önállóan kezelte ezt a feladatot, hiszen sikeres, a felperes által határidőre megvalósított teljesítésről, a vonatkozó teljesítésigazolást minden kifogás nélkül aláírta. A fentiekből levonható az a következtetés, hogy az infrastruktúra teljesítése pusztán a megfizetését tekintve esik egybe a fejlesztési feladatok kifizetésével, de kezdettől fogva nem az első fázis oszthatatlan részeként került meghatározásra, hanem azt a felek jogilag elkülöníthetőnek kezelték.

További érvként előadta, hogy a kötbér alapja nem maga a fázis, hanem annak nettó ellenértéke, amely a teljesítésigazolással még nem érintet szolgáltatási rész ellenértékének felelhet meg a szerződés és mellékletei helyes értelmezése szerint. Álláspontja szerint a Ptk. 247. § (1) bekezdése alkalmazásának jelen esetben helye lehet.

Nem vitatott az a tény, hogy következetes a bírói gyakorlat abban a vonatkozásban, hogy gazdálkodó szervezetek esetén ezen törvényhely alkalmazásának csak akkor lehet helye, ha a szerződésszegés folytán számottevő kár nem keletkezik, továbbá olyan körülmények forognak fenn, amelyek a szerződésszegő fél egyébként felróható magatartását enyhébben megítélhetővé teszik. Ebben a körben a bíróságnak figyelemmel kell lennie a szerződésszegés tárgyi súlyára és az adott szerződés teljesítéséhez fűződő nemzetgazdasági érdekre is. A perben nem volt vitás az a tény, hogy a felperesi késedelem miatt az alperesnél számottevő kár nem keletkezett, továbbá, hogy a felperesi késedelem a felperesi közreműködőnek róható fel.

Szintén következetes a bírói gyakorlat abban, hogy ha a megrendelővel jogviszonyban lévő vállalkozói oldalon a saját közreműködője által okozottan merül fel késedelem, úgy alkalmazható a kötbér mérséklésének Ptk. 247. § (1) bekezdésében megfogalmazott lehetősége.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását kizárólag az ügyvédi munkadíj vonatkozásában kérte; az elsőfokú bíróság által megítélt ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontjai alapján 1.883.898,- Ft + áfa összegre kérte felemelni.

Arra hivatkozott, hogy a jogi képviselő munkadíja mérséklésének nem lehet indoka az, hogy a perben csak két tárgyalás volt, illetve három előkészítő irat született a részéről. A Pp. 141. § (1) bekezdésében foglalt főszabály az első tárgyaláson történő érdemi határozathozatalt támogatja a feltételek fennállása esetén. Ebből az következik, hogy nem lehet a pernyertes fél terhére róni, hogy csak két tárgyalás volt, mivel, ha a tényállás már az első tárgyaláson kideríthető, nyomban érdemben határoznia kell a bíróságnak. Ebből a szempontból nincs jelentősége a tárgyalások számának, így a tárgyalások száma az ítélet indokolása alapjául nem tehető. Az IM rendeletben hivatkozott ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység nem az iratok számára és az oldalak sokaságára vonatkozik, hanem a szakmailag megalapozott

és a bíróság által is elfogadott jogi érvelésre, amit álláspontja szerint egyetlen jól kidolgozott beadványban is meg lehetne tenni.

Arra hívta fel a figyelmet, hogy az eljáró bíróságnak részben azért kellett csak két tárgyalást tartania, mert a pernyertes alperes a gondos és az eljárást segítő pervitelnek megfelelően határidőben és érdemben terjesztette elő beadványait, illetve a tárgyalásokon érdemi nyilatkozataival segítette az eljáró bíróságot a Pp. 2. § (1) bekezdésében foglalt azon feladatának teljesítésében, hogy a pert ésszerű időn belül be tudja fejezni. Álláspontja szerint a követendő és helyes gyakorlat az lenne, ha annál nagyobb összegű ügyvédi munkadíj megállapításáról határozhatna az eljáró bíróság a teljes mértékben pernyertes fél jogi képviselője javára, minél kevesebb tárgyalást kell az ügyben tartani a szükséges és indokolt bizonyítási indítványok figyelembevételével.

Az elsőfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mérséklése körében nem vette figyelembe az ügyvédekről szóló 1998. XI. törvény 10. § (1) és 69. § (2) bekezdéseiben foglaltakat sem, amely jogszabályhelyek alapján az ügyvéd a tevékenysége körében okozott kár megtérítéséért a Ptk. szabályai szerint felel. Az irodára a 10. § (1) bekezdését akként kell alkalmazni, hogy ha az iroda vagyona a követelést nem fedezi, a kárt okozó ügyvéd a saját vagyonával korlátlanul felel. Az a tény, hogy a magánvagyonával korlátlan felelősséget vállalni köteles jogi képviselő a felelősségét semmilyen módon nem korlátozhatja, míg a részére megítélt munkadíj korlátlanul mérsékelhető, nagy mértékben aránytalan.

Az alperes a felperes fellebbezésre benyújtott ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a fellebbezésével nem érintett része Pp. 253. § (2) bekezdése szerinti helybenhagyását, valamint a felperes perköltség fizetésére történő kötelezést kérte. Az infrastruktúra elemek első fázisba történő teljesítésével kapcsolatban az elsőfokú bíróság ítélete indokolását tartotta irányadónak. A felperes végleges ajánlata 2.3.5.1.1. pontja, valamint a 39. oldalon tételesen felsoroltak egyértelműen azt támasztják alá, hogy a legelsőként megjelölt végrehajtandó feladata az első fázisban az infrastruktúra szállítása volt.

Osztotta az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját is, hogy a kötbér megállapítása szempontjából az egyedüli releváns határidő a teljes első fázis maradéktalan teljesítésének határideje, amely 2009. január 30-a, a szerződésben vállalt 2008. december 19-e helyett. Osztotta a felperes azon megállapítását, hogy a kötbér alapja nem a fázis, hanem annak nettó ellenértéke. Mivel maga a fázis fogalma egy szolgáltatásokból és termékekből álló csomag, így annak ellenértéke képes kifejezni azt a vagyoni értéket, amelyhez a felek kötbérfizetési kötelezettséget tudnak csatolni.

Az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság GK 17. számú állásfoglalásával összhangban helyesen értelmezte úgy, hogy a kötbér mérséklésének jelen esetben nincs jogszabályi alapja. A vállalkozási szerződés megkötésekor a felperesnek tudomása volt arról, hogy az általa elvállalt tevékenység nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű, a határidőre való teljesítés a gazdasági mellett politikai okokból is kiemelt fontosságú a számára.

A bírói gyakorlat a felperesi álláspontnak az ellenkezőjében következetes azzal összefüggésben, hogy a Ptk. 391. § (3) bekezdése szerint a vállalkozói oldalon

igénybe vett közreműködő alvállalkozók teljesítéséért a vállalkozó úgy felel, mintha maga teljesített volna.

A felperes az alperes fellebbezésére tett fellebbezési ellenkérelmében az ügyvédi munkadíj vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A felperes fellebbezése nem alapos, az alperes fellebbezése alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül, azaz fellebbezés hiányában nem vizsgálta a felperes elsődleges kereseti kérelmét, ami 56.129.957,- Ft és annak késedelmi kamata megfizetésére vonatkozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és helytálló jogi indokolással utasította el a felperes másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmét.

Az elsőfokú bíróság a másodlagos kereseti kérelemmel kapcsolatban az infrastruktúra biztosítása körében okszerűen mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat. A bizonyítékok okszerű mérlegelése a másodfokú bíróságot is köti (BH 2006/403), ezért a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban nem volt lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére.

Osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a felperes kötbér mérséklésére irányuló harmadlagos kereseti kérelme alaptalan.

A Ptk. 247. § (1) bekezdésében szabályozott kötbérmérséklés a felek megállapodásától függetlenül fennálló, ugyanakkor kivételes joga a bíróságnak; a mérséklés indokoltsága körében az értékarány mellett a szerződéskötés körülményeit, a kötbérfizetésre kötelezett teljesítés körében tanúsított magatartását, felróhatóságát is vizsgálni kell. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a vállalkozási díj mértékéhez képest, az annak százalékos arányban kikötött kötbérmérték nem tekinthető eltúlzottnak, azaz a szolgáltatás értéke és a kötbér mértéke nem aránytalan. Helyesen utalt arra is, hogy a felperes nem igazolt olyan körülményeket, amely a szerződésszegéshez fűződő felróható magatartása enyhébb megítélését lehetővé tette volna (GK 17. sz. állásfoglalás, EBH 2001/522.). Önmagában az a tény, hogy a késedelmes teljesítés nem a felperesnek hanem annak alvállalkozójának róható fel, nem teszi lehetővé a szerződésszegéshez kapcsolódó felróható magatartás enyhébb megítélését, figyelemmel a Ptk. 391. § (3) bekezdésében foglalt szabályra, valamint a vállalkozási szerződés 5.3. pontjára, amely szerint a vállalkozó a jogosan igénybe vett alvállalkozóért úgy felel, mintha a munkát maga végezte volna.

A per adatai szerint a felperesnek már a szerződéskötést megelőző pályáztatás során, illetve a szerződéskötéskor is lehetősége volt arra, hogy az általa vállalni kívánt teljesítés reális alapját felmérje, a szerződésszegés esetére felajánlott pénzüsszeg nagyságával is tisztában volt, a teljesítés során azonban nem volt

kellően körültekintő, mely veszélyeztette a szerződéses határidő betartását, így szerződésszegő magatartása következményeivel számolnia kell. Ezen túlmenően tisztában volt a teljesítési határidőhöz fűzött rendkívüli megrendelői érdekekkel is.

A Legfelsőbb Bíróság GK 17. számú állásfoglalása a kötbér mérséklésénél mérlegelendő körülményként jelöli meg a szerződésszegés folytán előálló számottevő kár hiányát azzal, hogy a kár esetleges bekövetkeztére külön bizonyításra nincs szükség. A kötbér kárátalány jellegéből következik, hogy a kötbér túlzott mértékének megállapítására általában csak akkor kerülhet sor, ha a szerződésszegés folytán számottevő kár nem merült fel. Arra nézve, hogy számottevő kár van-e, külön bizonyításra nincs szükség. Következik ez a kötbér kárátalány jellegéből, ami azt jelenti, hogy a jogosultnak sem a kár létét, sem mértékét nem kell bizonyítania, a kötbér ilyen bizonyítás nélkül is megilleti őt (GK 17. számú állásfoglalás).

A Pp. 75. § (1) bekezdése szerint a perköltség - törvényben meghatározott kivételeket nem tekintve - mindaz a költség, amely a felek célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban akár a bíróság előtt, akár a bíróságon kívül merült fel.

A Pp. 78. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni.

A Pp. 79. § (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a perköltség összegét a fél által előadott és a szükséghez képest igazolt adatok figyelembevételével állapítja meg. Ha a fél a költségeket nem számította fel vagy nem igazolta, a bíróság a perköltséget a per egyéb adatai alapján hivatalból határozza meg.

A jelen ügyben alkalmazandó a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése szerint, ha a fél és az ügyvéd között nincs az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodás, vagy ha a fél ezt kéri, a bíróság a képviselő ellátásával felmerült munkadíj összegét a (2)-(6) bekezdésekben foglaltak figyelembevételével állapítja meg. A (2) bekezdés a) pontjának rendelkezése szerint polgári perben az elsőfokú bírósági eljárásban az ügyvéd munkadíjának a pervesztes felet terhelő összeg 10.000.000,- Ft-ot meg nem haladó pertárgyérték esetén a pertárgyérték 5 %-a, de legalább 10.000,- Ft. A 3. § (2) bekezdés b) pontja azt mondja ki, hogy a 10.000.000,- Ft feletti, de 100.000.000,- Ft-ot meg nem haladó pertárgyérték esetén az a) pontban meghatározott ügyvédi munkadíj és a 10.000.000,- Ft feletti összeg 3 %-a, de legalább 100.000,- Ft.

A hivatkozott rendelet 3. § (6) bekezdése azt mondja ki, hogy a munkadíj megállapítása során a munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

A másodfokú bíróság a felterjesztett iratokból megállapította, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban pervesztes lett, ezért a fenti jogszabályi rendelkezésekből következően az alperes költségeit köteles megfizetni. Az alperes az elsőfokú eljárás alatt a perköltség igényét nem jelölte meg, nem csatolt megbízási szerződést az ügyvédi munkadíj összegére vonatkozóan, ezért a perköltség összegét a per egyéb adatainak alapul vételével kell meghatározni.

Az ügyvédi munkadíj mértékének számításakor a bírói gyakorlat a mérlegelés fő szempontjának az ügyvéd által kifejtett munkát tekinti, és ennek keretében figyelembe veszi az adott ügy jellegét, a pertárgy értékét, a jogi megítélésének fokát, az előterjesztett beadványok terjedelmét és mennyiségét, a tárgyalásokon való részvételt.

Jelen esetben a pertárgy értéke 56.129.957,- Ft volt, a felperes különböző jogcímenek terjesztette elő a kereseti kérelmeit, amelyekkel szemben az alperesnek védekeznie kellett. A fizetési meghagyással indult eljárásban az alperes részletes ellentmondást terjesztett elő és már ahhoz csatolta az okirati bizonyítékait. Az érdemi ellenkérelmei, a csatolt bizonyítékok, valamint a tárgyaláson tett nyilatkozatai - ahogy arra az alperes a fellebbezésében helytállóan hivatkozott - nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az elsőfokú bíróság már a második tárgyalást követően érdemben tudjon határozni valamennyi kereseti kérelemről.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság álláspontja szerint az ügyvédi munkával kapcsolatban kifejtett tevékenységre és körülményekre tekintettel a jogi képviselő által végzett tevékenység a pertárgyérték 5 %-ának megfelelő 1.883.898,- Ft összeggel áll arányban.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét kizárólag a perköltség összege vonatkozásában változtatta meg részben a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján azzal, hogy a megállapított perköltség összege az általános forgalmi adót is tartalmazza.

Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, a felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kell a felperesnek az alperes részére a 34.292.879,- Ft pertárgyérték figyelembevételével kell a felmerült költségét megfizetnie. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg és azzal, hogy az összeg az általános forgalmi adót is tartalmazza.

Az alperes pernyertességére és személyes illetékmentességére tekintettel kell a felperesnek az Itv. 64. §-a alapján alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a fellebbezési eljárási illetéket az állami adóhatóságnak külön felhívásra megfizetnie.

Budapest, 2011. év február hó 10. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna sk.
előadó bíró

. Tibold Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hiteléül:

bíróági tisztviselő